

Бондар Ю. В. Аксиологічний підхід у формуванні творчої особистості молодшого школяра. *Ціннісні орієнтири в сучасному світі: теоретичний аналіз та практичний досвід* : збірник тез II Міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 18-19 червня 2020 року). Тернопіль : Вектор, 2020. С. 117–119.

Бондар Ю.В.,

Бондарь Ю.В.,

Bondar Y.V.

**Аксиологічний підхід у формуванні творчої особистості молодшого
школяра**

**Аксиологический подход в формировании творческой личности
младшего школьника**

**Axiological approach in the formation of the creative personality of a
junior schoolchild**

Анотація. У статті висвітлюється питання аксиологічного підходу як найбільш ефективного у формуванні творчої особистості молодшого школяра. Розкривається його сутність та особливості. Визначені складники аксиологічного підходу в реалізації сучасної дитино-центрованої стратегії освіти.

Ключові слова: аксіологія, аксіологічний підхід, молодші школярі, творчість.

Аннотация. В статье освещается вопрос аксиологического подхода как наиболее эффективного в формировании творческой личности младшего школьника. Раскрывается его сущность и особенности. Определены

составляющие аксиологического подхода в реализации современной ребенко-центрированной стратегии образования.

Ключевые слова: аксиология, аксиологический подход, младшие школьники, творчество.

Abstract. The article highlights the issue of axiological approach as the most effective in shaping the creative personality of a junior high school student. Its essence and features are revealed. The components of the axiological approach in the implementation of a modern child-centered education strategy are identified.

Keywords: axiology, axiological approach, younger students, creativity.

Суспільно-політичні, економічні, культурні зміни в Україні зумовлюють необхідність модернізації системи освіти, що ґрунтується на принципах творчості. З огляду на це, навчально-виховний процес має бути спрямований на розвиток творчої активності, формування ціннісно-духовних категорій. Тому надзвичайної актуальності набуває проблема формування творчої особистості молодшого школяра та пошук нових підходів, які сприятимуть підвищенню якості освіти. Найефективнішим та найбільш продуктивним підходом у цьому контексті вважаємо аксіологічний, відповідно до якого творчість виступає ключовою ціннісною орієнтацією людини.

Дослідженням творчої діяльності займалися Д. Богоявленська, О. Матюшкін, Я. Пономарьов, О. Тихомиров та інші. Серед учених, які вивчали процес організації навчальної діяльності, спрямований на становлення творчої особистості варто відзначити Н. Бідюк, М. Кагана, Н. Островерхову, М. Скаткіна та інших. Проблема цінностей, як філософська проблема висвітлена у працях В. Дьоміна, А. Кавалерова, Л. Столовича та інших. Теоретико-методологічні аспекти ціннісної проблематики в педагогічній сфері вивчалися І. Зязюном, О. Савченко, О. Сухомлинською та

іншими. Питання аксіологічного підходу в освіті досліджували Г. Ващенко, О. Вишневський, С. Гончаренко, М. Романенко та інші.

Мета дослідження – розкрити особливості аксіологічного підходу у формуванні творчої особистості молодшого школяра.

Аксіологія (від грецького *axios* – цінний, *logos* – поняття, вчення) – це фундаментальна філософська дисципліна, предметом дослідження якої є цінності, їх природа, способи пізнання і вираження [1, с. 11]. Сутність аксіологічного підходу полягає у спрямуванні навчально-виховного процесу на творчий розвиток особистості. Особливість зазначеного підходу О. Листопад вбачає у тому, що він ґрунтується на розумінні соціальної природи цінностей, формуванні ціннісних орієнтирів особистості, з подальшим впливом на розвиток її духовно-моральних, гуманістичних, естетичних, творчих засад. Відповідно до аксіологічного підходу всі учасники навчально-виховного процесу є активними, ціннісно-мотивованими суб'єктами діяльності. Завданням аксіологічного підходу є розкриття морального, творчого потенціалу кожного учня, створення матеріальних та духовних цінностей [5, с. 138].

Важливого значення формуванню цінностей на основі особистісно-орієнтованої освіти надавав І. Бех. На думку вченого, освіта має ґрунтуватися на принципах відповідальності, свободи, творчості, вільної продуктивної творчої праці, дитячої самодіяльності. згідно цього підходу, дитина є найвищою цінністю, головне завдання вчителя – розкрити і розвинути її творчу індивідуальність та моральні потреби [3, с. 17].

Аксіологічний підхід у формуванні творчої особистості молодшого школяра має на меті виховання у дитини таких духовних ідеалів, як доброта, чесність, порядність, любов, краса. Завдяки спогляданню краси у дітей формуються естетичні відчуття та виникає бажання її втілити різними засобами мистецтва. Важливим критерієм даного явища виступає не лише сукупність теоретичних знань, умінь і навичок, а й сприйняття та

усвідомлення дітьми гуманістичних ідеалів, емоційне прагнення до творчого самовираження і самореалізації [6, с. 5].

Аксіологічними функціями творчості є такі:

- пробуджувати бажання та уміння створювати щось нове;
- формувати здібності та художні смаки особистості;
- орієнтувати дитину у навколишньому світі [5, с. 138].

На необхідності використання аксіологічного підходу в розробці програм виховної роботи, навчальних програм, а також для створення навчально-методичних комплексів з різних дисциплін наголошує О. Барліт [2, с. 27]. Формування творчої особистості молодшого школяра реалізується завдяки виконанню завдань, спрямованих на виховання етичних почуттів, зміцнення вольових якостей, розвиток духовних потреб, формування етичних знань, вироблення відповідних умінь, навичок [6, с. 5].

На переконання С. Гаврилюк, важливими складниками аксіологічного підходу в реалізації сучасної дитино-центрованої стратегії освіти є такі:

- стійка мотивація особистості;
- моральна відповідальність за свої рішення і вчинки;
- сформованість стійких моральних якостей та ціннісних позицій;
- багатий внутрішній творчий потенціал особистості [4, с. 86].

Отже, аксіологічний підхід, як базис становлення творчої особистості розглядає творчість, як одну з провідних ціннісних орієнтації сучасного суспільства, яка виступає системотвірним чинником у навчально-виховному процесі, дає змогу суб'єкту визначати цінності творчості та робити своє життя більш осмисленим.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Апресян Р. Г., Гусейнов А. А. Этика: энциклопедический словарь. М. : Гардарики, 2001. 671 с.

2. Барліт О. О. Аксіологічний підхід в управлінні сучасними знаннями про природу. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*: зб. наук. праць. 2007. Вип. 45. С. 23–28.

3. Бех І. Д. Особистісно-зорієнтоване виховання – нова освітня філософія. *Педагогіка толерантності*. 2001. № 1. С. 16–19.

4. Гаврилюк С. Аксіологічний підхід до розвитку педагогічної творчості у професійній підготовці майбутніх вихователів. *Витоки педагогічної майстерності*. 2015. Вип. 15. С. 81–88.

5. Листопад О. А. Аксіологічний і культурологічний підхід до процесу становлення творчої особистості в освіті. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. 2013. Вип. 110. С. 137–140.

6. Майба О. К. Аксіологічний підхід до формування творчої активності дітей старшого дошкільного віку засобами вокально-хорового мистецтва. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2017. Вип. 23. С. 3–7.